

Ιστορία Δ΄ Δημοτικού

Στα Αρχαία Χρόνια

Τετράδιο Εργασιών

Τόμος 1ος

Κεφάλαια 1 – 24

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων

βιβλίων και παραγωγή

υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού

με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το

Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από

το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και

25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Θεόδωρος Κατσουλάκος,

Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Χριστίνα Κατσάρου,

Εκπαιδευτικός Π.Ε.

Μαρία Λένα, *Εκπαιδευτικός Δ.Ε.*

Ιφιγένεια Καρυώτη,

Εκπαιδευτικός Π.Ε.

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Δημήτριος Ανωγιάτης-Πελέ,

Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου

Στέφανος Παπαστεργιόπουλος,

Σχολικός Σύμβουλος

Σαράντης Χέλμης,

Εκπαιδευτικός Π.Ε.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Βικτώρια Γιουλβανίδου

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Θεόδωρος Τάσιος Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Γιάννης Παπαγρηγορίου,

Σύμβουλος Π.Ι.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Δήμητρα Καυκά,

Εκπαιδευτικός Π.Ε.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Δημοσθένης Κοκκινίδης,

Εικαστικός Καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

**“ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ-
MULTIMEDIA Α.Ε.”**

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας

Αποφ. 16158/6-11-06 και

75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Θεόδωρος Κατσουλάκος
Ιφιγένεια Καρυώτη
Μαρία Λένα Χριστίνα Κατσάρου**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ**

Ιστορία Δ΄ Δημοτικού

Στα Αρχαία Χρόνια

Τετράδιο Εργασιών

**Τόμος 1ος
Κεφάλαια 1 – 24**

ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

1η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

Η Κάθοδος των Δωριέων

1. Να βάλεις ένα Σ για το σωστό και ένα Λ για το λάθος.

- Η κάθοδος των Δωριέων έγινε μονομιάς.
- Οι Δωριείς κινήθηκαν από το βορρά προς το νότο, γι' αυτό και η πορεία τους ονομάστηκε «κάθοδος».
- Όταν έφτασαν στην Πελοπόννησο, χωρίστηκαν σε ομάδες που κινήθηκαν σε διαφορετικές κατευθύνσεις.

- Οι παλιοί κάτοικοι των περιοχών στις οποίες έφτασαν οι Δωριείς ήταν πιο ισχυροί και γι' αυτό κατάφεραν να τους νικήσουν.
- Ένα από τα αποτελέσματα της καθόδου των Δωριέων ήταν ότι σταμάτησε να αναπτύσσεται ο μυκηναϊκός πολιτισμός.
- Μια ισχυρή ομάδα Δωριέων κατέλαβε τη Σπάρτη και την πεδινή περιοχή του ποταμού Ευρώτα.

2. Οι άνθρωποι ακόμα και σήμερα εγκαταλείπουν ένα χώρο, όταν κινδυνεύουν ή όταν θέλουν να ζήσουν καλύτερα.

Για ποιους άλλους λόγους νομίζεις οι άνθρωποι σήμερα αναγκάζονται να αναζητήσουν «καινούριες πατρίδες»;

.....

.....

.....

.....

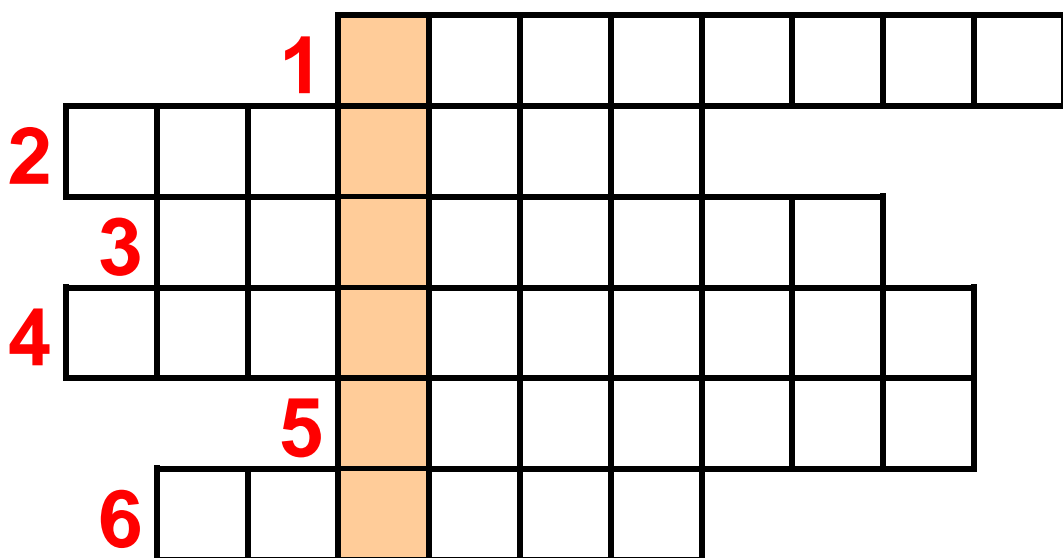
.....

.....

3. Αν συμπληρώσεις σωστά τα τετραγωνάκια, στην επόμενη σελίδα, στη χρωματισμένη στήλη θα σχηματιστεί το όνομα της περιοχής της Στερεάς Ελλάδας στην οποία παρέμειναν οι Δωριείς.

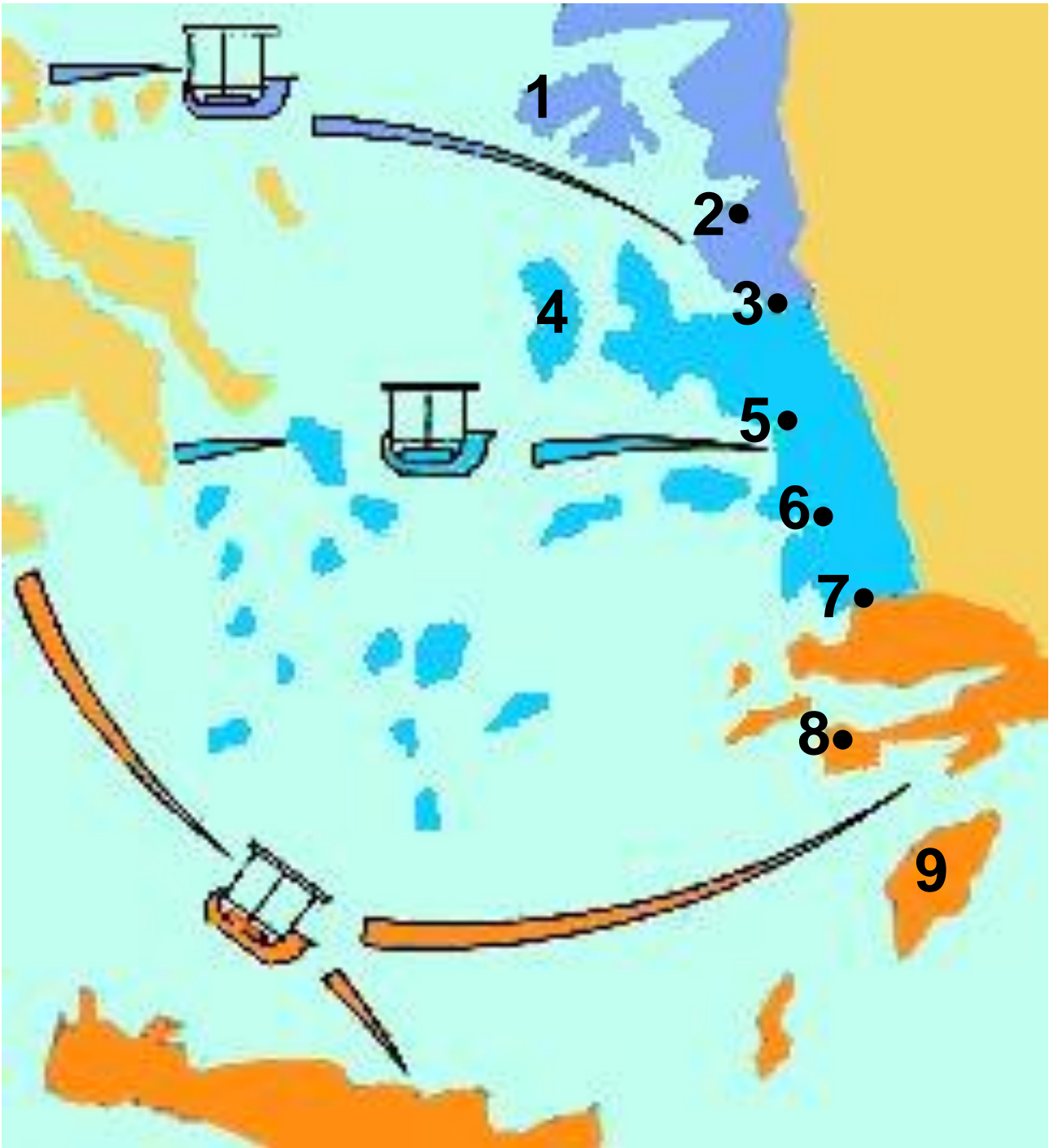
1. Οι Δωριείς μίλησαν τη δωρική... ..
2. Ποτάμι που βρίσκεται στη Λακωνία.
3. Είναι πιθανό να πέρασαν στην Πελοπόννησο από τον Ισθμό της... ..
4. Ο μυκηναϊκός..... σταμάτησε να αναπτύσσεται.
5. Με τη δύναμή τους κυριάρχησαν.
6. Πόλη στην όχθη του Ευρώτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οι Έλληνες δημιουργούν αποικίες

1. Να συμπληρώσεις στους αντίστοιχους αριθμούς, τα ονόματα των κυριότερων αποικιών. (Στην επόμενη σελίδα)

Αιολικές	Ιωνικές
1. Μυτιλήνη	4. Χίος
2. Κύμη	5. Έφεσος
3. Σμύρνη	6. Μίλητος
Δωρικές	
7. Αλικαρνασσός	
8. Κνίδος	
9. Λίνδος	

2. Φαντάσου πως είσαι ένα παιδί εκείνης της εποχής. Μαζί με την οικογένεια σου και με άλλους Ίωνες βρίσκεσαι σ' ένα καράβι που κινείται προς τα παράλια της Μ. Ασίας, για να βρείτε έναν καινούριο τόπο και να ζήσετε εκεί. Προσπάθησε να περιγράψεις τις σκέψεις σου χωρίζοντάς τες σε δύο κατηγορίες.

Ευχάριστες σκέψεις

Δυσάρεστες σκέψεις

3. Η ακροστιχίδα της αποικίας:

- 1) Αυτοί έφυγαν από τη Θεσσαλία.
- 2) Από αυτή έφυγαν οι Δωριείς.
- 3) Η μετανάστευση δεν έγινε με τέτοιο τρόπο.
- 4) Ξεκίνησαν από την Αττική
- 5) Τέτοια καταγωγή είχαν οι Έλληνες.
- 6) Στις μεγάλες γιορτές συγκεντρώνονταν σ' αυτά.
- 7) Έγινε ελληνική θάλασσα.

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

6) _____

7) _____

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

Η ποίηση και η θρησκεία των Ελλήνων

1. Τα ονόματα των θεών του Ολύμπου τα χρησιμοποιούμε ακόμα και σήμερα στην καθημερινή μας ζωή. Μπορείς να γράψεις μερικά παραδείγματα (ονόματα εστιατορίων, ξενοδοχείων, καταστημάτων, δρόμων, ανθρώπων, αθλητικών ομάδων, προϊόντων);

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Να αντιστοιχίσεις τον κάθε
αυτό που νομίζεις ότι θα ήταν
σύμβολό του:

Αθηνά

λύρα

Δίας

φτερωτά
σαντάλια

Ερμής

περικεφαλαία,
δόρυ

Ποσειδώνας

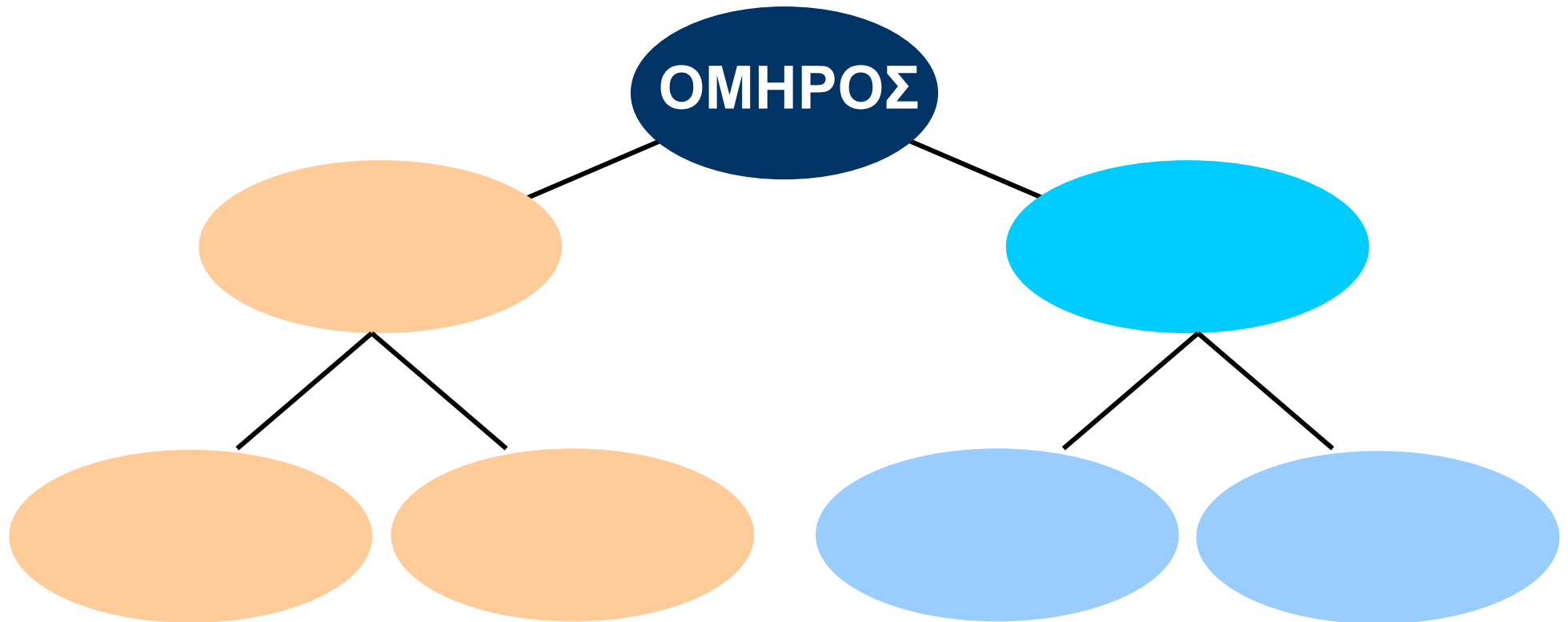
τρίαινα

Απόλλωνας

κεραυνός

3. Να τοποθετήσεις στα σχήματα τις λέξεις της παρένθεσης, έτσι που να ταιριάζει η μία με την άλλη.

(Ιλιάδα, Αχιλλέας, Οδύσσεια, Αγαμέμνονας,
Οδυσσέας, Ιθάκη)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

Η τέχνη και η γραφή

1. Να παρατηρήσεις το αγγείο.

α) Ποια γεωμετρικά σχήματα αναγνωρίζεις;

.....

.....

.....

.....

β) Σε τι χρησίμευαν τα αγγεία εκείνη την εποχή;

.....

.....

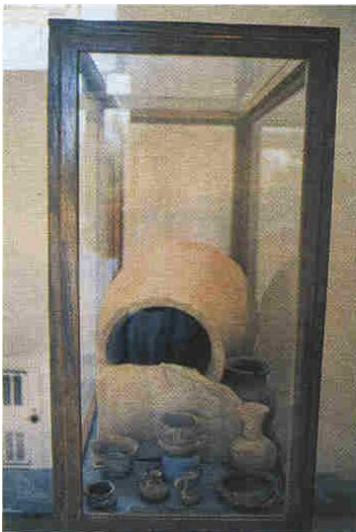
.....

.....

2. Φαντάσου ότι είσαι ένας αγγειοπλάστης της γεωμετρικής εποχής. Διακόσμησε το αγγείο σου με τον τρόπο που συνηθίζεται στην εποχή σου.

3. Στα μουσεία συνήθως υπάρχουν πολλά αγγεία. Πώς νομίζεις ότι βρέθηκαν εκεί;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

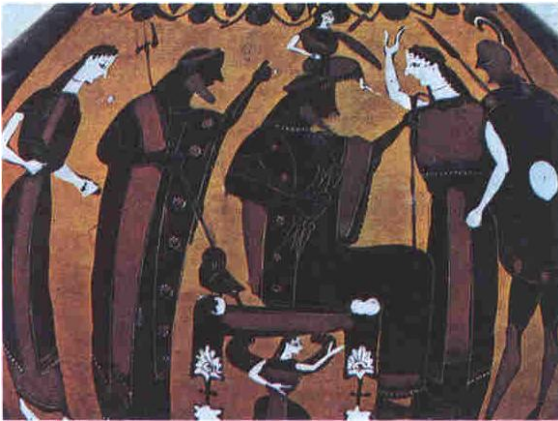
.....

.....

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Επαναληπτικό μάθημα

1. Η εικόνα δείχνει τμήμα από αγγείο του 6ου αιώνα π.Χ. Ποιους θεούς μπορείς να αναγνωρίσεις;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

2. Διάλεξε την απάντηση που είναι σωστή για την κάθε ερώτηση:

1. Το τελευταίο ελληνικό φύλο που κινήθηκε προς τη νότια Ελλάδα ήταν οι

A. Αιολείς B. Ίωνες Γ. Δωριείς

2. Μετά την κάθοδο των Δωριέων σταμάτησε να αναπτύσσεται ο πολιτισμός

**A. μινωικός B. μυκηναϊκός
Γ. κυκλαδικός**

3. Η τέχνη που αναπτύχθηκε αυτή την εποχή ονομάστηκε

**A. γεωμετρική B. γραμμική
Γ. κλασική**

4. Οι Έλληνες πήραν το αλφάβητο από τους

**A. Αιγυπτίους B. Φοίνικες
Γ. κατοίκους των περιοχών τις οποίες αποίκησαν**

5. Τα κτίρια που κατασκευάστηκαν αυτή την εποχή ήταν

A. μεγάλα και πολυτελή

B. μεγάλα και απλά

Γ. μικρά και απλά

3. Να παρατηρήσεις τις δύο εικόνες. Σε τι νομίζεις ότι μοιάζουν;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΑΡΧΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:

Νέες αποικίες των Ελλήνων

1. Νομίζεις ότι το νόμισμα βοήθησε την ανάπτυξη του εμπορίου; Ποια είναι η γνώμη σου;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ασημένιο νόμισμα από τον Κρότωνα, αποικία στη Μεγάλη Ελλάδα (Εθνικό Νομισματικό Μουσείο).

2. Να αντιστοιχίσεις στον παρακάτω πίνακα αυτά που ταιριάζουν:

Αιτίες	Αποτελέσματα
Οι άνθρωποι συγκεντρώθηκαν σιγά σιγά σε κάποιες περιοχές.	Οι άνθρωποι άρχισαν να φεύγουν και κάνουν αποικίες.
Τα γεωργικά προϊόντα δεν ήταν πια αρκετά για όλους.	Αναπτύχθηκε το εμπόριο.
Οι αποικίες αντάλλασσαν με τις μητροπόλεις εμπορεύματα.	Δημιουργήθηκαν πόλεις- κράτη.

3. Να προσπαθήσεις να περιγράψεις τον τρόπο με τον οποίο ήταν χτισμένη μια πόλη - κράτος της εποχής εκείνης. Αν θέλεις, μπορείς και να τη ζωγραφίσεις.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6:

Τα πολιτεύματα στην αρχαϊκή Ελλάδα

1. Στην αρχαϊα Ελλάδα τύραννος ήταν αυτός που κυβερνούσε και δεν έδινε λόγο σε κανέναν για ό,τι έκανε.

Τι εννοούμε σήμερα, όταν χρησιμοποιούμε για κάποιον αυτή τη λέξη;

.....

.....

.....

.....

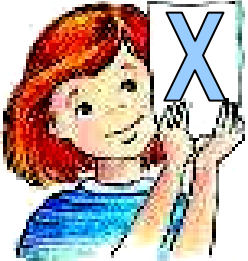
.....

.....

.....

.....

2. Να συμπληρώσεις τον πίνακα βάζοντας ένα **X** εκεί όπου ταιριάζει:

	<p>Συμμετέχει ο λαός στην εξουσία του κράτους.</p>	<p>Το κράτος διοικούν μερικοί πλούσιοι.</p>	<p>Την εξουσία την έχει ένας.</p>	<p>Ο λαός καταπιέζεται.</p>	<p>Το κράτος διοικούν οι ευγενείς (άριστοι).</p>
<p>Βασιλεία</p>					
<p>Αριστοκρατία</p>					

	<p>Συμμετέχει ο λαός στην εξουσία του κράτους.</p>	<p>Το κράτος διοικούν μερικοί πλούσιοι.</p>	<p>Την εξουσία την έχει ένας.</p>	<p>Ο λαός καταπιέζεται.</p>	<p>Το κράτος διοικούν οι ευγενείς (άριστοι).</p>
<p>Ολιγαρχία</p>					
<p>Τυραννίδα</p>					
<p>Δημοκρατία</p>					

3. Η ακροστιχίδα των πολιτευμάτων

1 Αυτοί που κυβερνούσαν στο ολιγαρχικό πολίτευμα ήταν οι

2 Τον παλιό καιρό κυβερνούσε (με άρθρο).

3 Στην Αθήνα σιγά σιγά την εξουσία την έπαιρνε ο

4 Όσοι είχαν πλουτίσει με το εμπόριο ένωσαν πιο

5 Οι δεν έδιναν λόγο σε κανέναν για ό,τι έκαναν.

6 Με τον καιρό οι έχασαν τη δύναμη τους.

7 Παρόλες τις αλλαγές στα πολιτεύματα πάντα προβλήματα.

8 Το όπου ο βασιλιάς ανακοίνωνε κάτι σπουδαίο ήταν ευρύχωρο και το ονόμασαν

9 Επειδή ο λαός είχε προβλήματα, συχνά γίνονταν

10 Παραμέρισαν το βασιλιά και πήραν την εξουσία.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Οι δεσμοί που ένωναν τους Έλληνες

1. Να παρατηρήσεις τις δύο εικόνες και να απαντήσεις στις ερωτήσεις:

A) Σε ποιο άθλημα αγωνίζεται ο καθένας από τους δύο αθλητές;

.....
.....
.....

.....

B) Ποιο ήταν το έπαθλο για τον αθλητή της πρώτης εικόνας και ποιο για τον αθλητή της δεύτερης εικόνας;

.....
.....
.....
.....

Γ) Θα μπορούσε να πάρει μέρος η αθλήτρια της εικόνας στους αρχαίους Ολυμπιακούς αγώνες; Να δικαιολογήσεις τη γνώμη σου.

.....
.....
.....
.....

2. Να συμπληρώσεις το κείμενο χρησιμοποιώντας κατάλληλα τις λέξεις της παρένθεσης:

(μάντης, μαντεύω, μαντείο, απόφαση, μάντεις, χρησμός, Δελφοί)

Το πιο γνωστό της αρχαίας Ελλάδας ήταν αυτό που υπήρχε στους

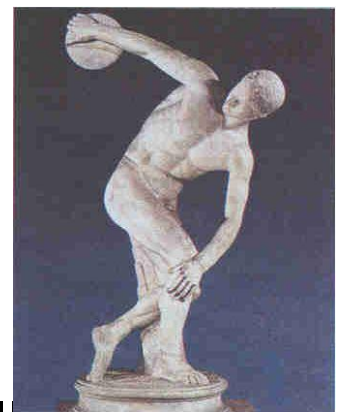
Οι έδιναν που βοηθούσαν τους ανθρώπους σε δύσκολες στιγμές να πάρουν τις σωστές

.....

Μου αρέσει να προσπαθώ να
..... το τέλος μιας
ιστορίας. Νιώθω σαν ένας μικρός
.....!

3. Να παρατηρήσεις την
εικόνα 2 στο βιβλίο σου. Στη
συνέχεια να διαβάσεις με
προσοχή το 1ο παράθεμα. Γιατί
νομίζεις ότι απαγορευόταν να τους
παρακολουθούν γυναίκες;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:

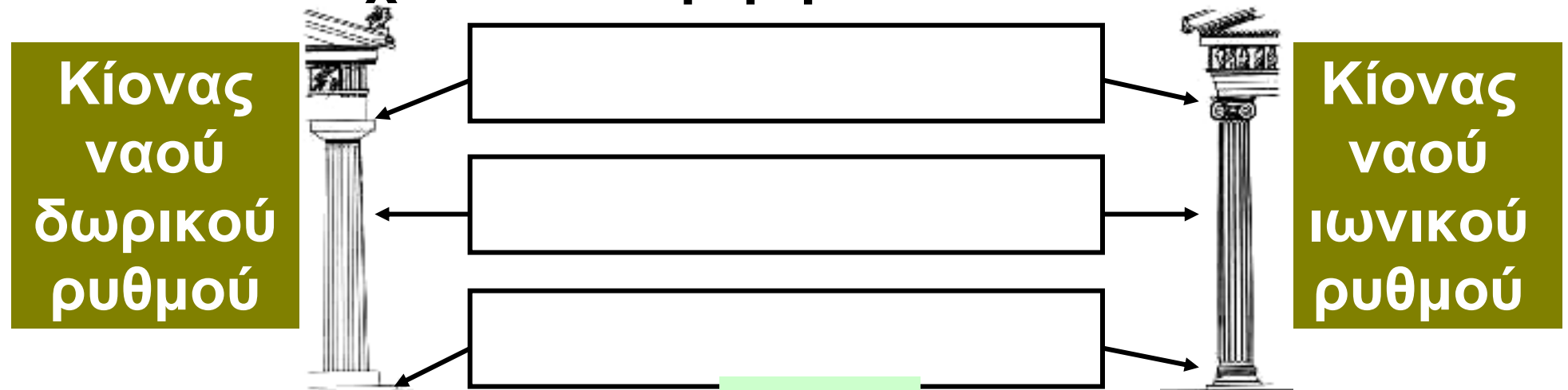
Η τέχνη της αρχαϊκής εποχής

1. Να παρατηρήσεις τις δύο εικόνες με τα τμήματα των ναών.

A) Ποιος από τους δύο είναι περισσότερο στολισμένος;

.....

B) Με τη βοήθεια του δασκάλου σου να σημειώσεις στα αντίστοιχα κενά τα μέρη του κίονα.

2. Το κτίριο που βλέπεις στην εικόνα είναι το Βρετανικό Μουσείο και χτίστηκε πολύ αργότερα από τα αρχαϊκά χρόνια. Τι κοινό έχει με τους ναούς της αρχαιότητας;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Να παρατηρήσεις τα αγγεία και να σημειώσεις την εποχή που δημιουργήθηκαν. Ποια στοιχεία σε βοήθησαν να απαντήσεις;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Τα γράμματα

1. Να συμπληρώσεις την ακροστιχίδα του μεγάλου ποιητή που γνωρίσαμε σ' αυτή την ενότητα:

1 Ποίηση που μιλά για τις χαρές και τις λύπες των ανθρώπων (αντίστρ.).

2 Κάποιοι, αυτή την εποχή, ασχολήθηκαν με θέματα.

3 Όσοι έγραψαν για τα περασμένα, άρχισαν να δημιουργούν την

4 Μεγάλος ποιητής των γεωμετρικών χρόνων.

5 Κάποια ποιήματα προσπαθούσαν να τους ανθρώπους.

6 Οι φιλόσοφοι έψαχναν να βρουν απαντήσεις για το πώς έγινε (με άρθρο).

7 Μερικά ποιήματα απαγγέλλονταν με τη συνοδεία της (αντίστρ.).

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

2. Να βάλεις στον πίνακα τα ονόματα των ποιητών στη θέση που ταιριάζει:

(Ησίοδος, Σαπφώ, Όμηρος)

Έγραψε ποιήματα που μιλούσαν για κατορθώματα ηρώων.

Έγραψε ποιήματα με τα οποία ήθελε να διδάξει τους ανθρώπους.

Έγραψε ποιήματα που μιλούσαν για τις χαρές και τις λύπες της καθημερινής ζωής.

3. Γίνε κι εσύ ποιητής!

Στο βιβλίο σου διάβασες ποιήματα εκείνης της εποχής. Είναι εύκολο να διαπιστώσεις ότι είναι γραμμένα χωρίς ομοιοκαταληξία. Γράψε τώρα κι εσύ, εκφράζοντας ελεύθερα τη σκέψη σου, για τον καλύτερο φίλο ή φίλη σου.

.....

.....

.....

.....

.....

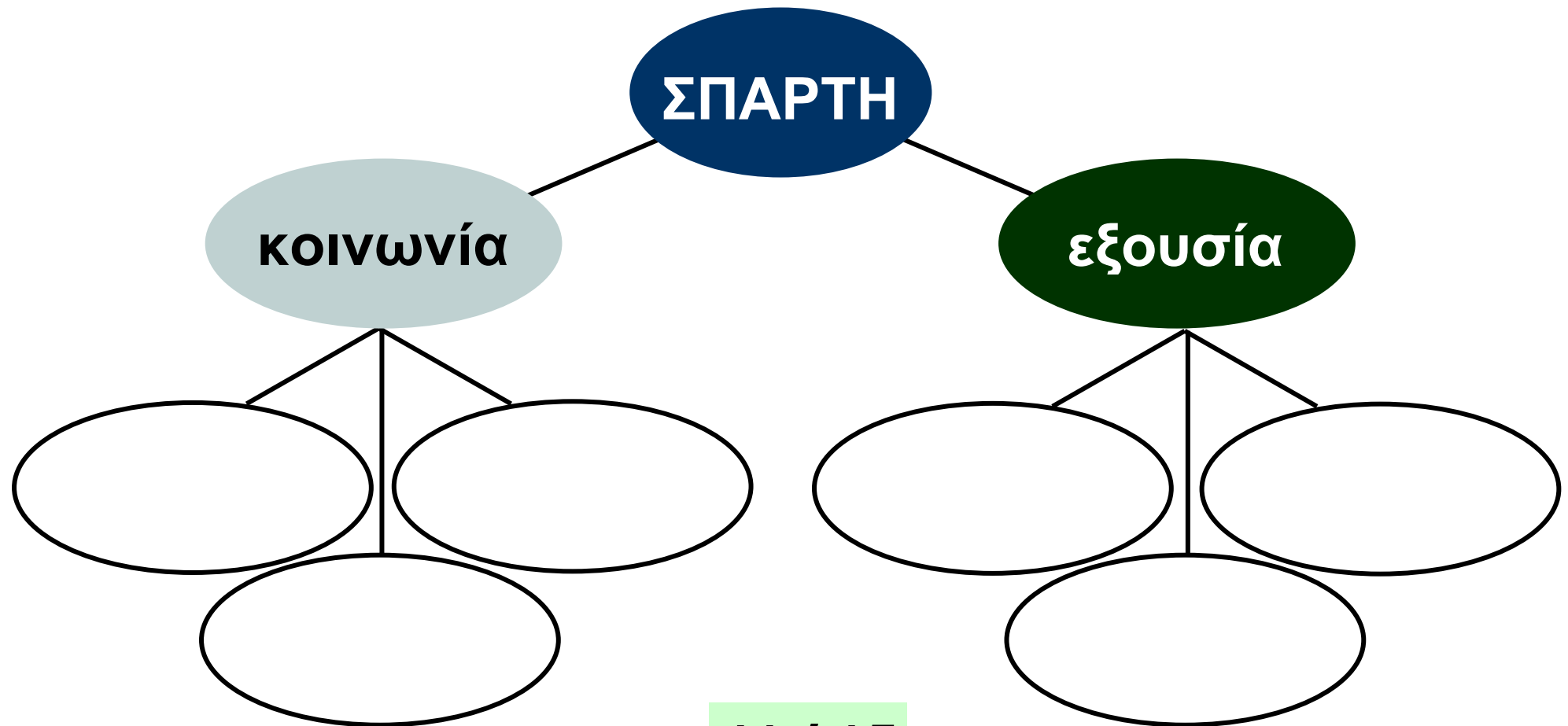
.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: Σπάρτη: Η κοινωνία και το πολίτευμα

1. Να συμπληρώσεις το σχεδιάγραμμα σύμφωνα με όσα έμαθες για το κράτος της Σπάρτης.

2. Να διαγράψεις από τις υπογραμμισμένες φράσεις το δεν, όπου δε χρειάζεται.

Οι παλιοί κάτοικοι που ζούσαν στην περιοχή της Σπάρτης δεν πήραν δική τους γη. Δούλευαν στα κτήματα και δεν ήταν δούλοι.

Η ζωή στη Σπάρτη δεν άλλαξε και οι νόμοι δεν έγιναν πιο σκληροί.

Οι Σπαρτιάτες δεν αισθάνονταν ασφάλεια και δε γυμνάζονταν καθημερινά.

Οι δύο βασιλιάδες δεν είχαν μεγάλη εξουσία και οι Σπαρτιάτες δεν έλεγαν τη γνώμη τους, όταν υπήρχαν σοβαρά θέματα.

3. Η λέξη περίοικος είναι σύνθετη (περί + οίκος). Να προσπαθήσεις να βρεις κι άλλες σύνθετες λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια.

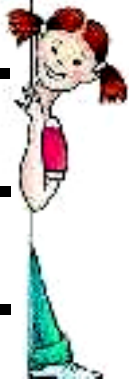
οίκος

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 :

Σπάρτη: Η ζωή στην πόλη

1. Να φανταστείς πως είσαι ένα παιδί που ζει στη Σπάρτη. Να διαλέξεις ένα όνομα από αυτά που βρίσκονται στην παρένθεση και να συμπληρώσεις το παρακάτω κείμενο μιλώντας για τη ζωή σου.

(Κυνίσκα, Άγης)

Με λένε,
είμαι χρόνων και
ζω στη

Κάθε μέρα πηγαίνω στο σχολείο,
όπου μαθαίνω

.....

Όταν τελειώσουν τα μαθήματα,
πηγαίνω στο

Εκεί γυμνάζομαι
και όταν γυρίζω στο σπίτι είμαι
πολύ

Όμως δεν παραπονιέμαι! Όταν
μεγαλώσω
.....
.....
.....

Είμαι που είμαι
Σπαρτιά..... και
πολύ την πατρίδα μου.

2. Να ενώσεις τις φράσεις που ταιριάζουν μεταξύ τους:

Οι νόμοι στη Σπάρτη ήταν αυστηροί.

Οι νέοι συνήθιζαν στη σκληρή ζωή.

Οι νέοι ζούσαν όλοι μαζί σε σκηνές.

Τα χρήματα στη Σπάρτη είχαν μικρή αξία.

Μπορούσαν να ξεπερνούν τις δυσκολίες.

Οι Σπαρτιάτες δεν ενδιαφέρονταν για την πολυτέλεια.

Μάθαιναν να αγαπούν ο ένας τον άλλο.

Η ζωή στην πόλη έμοιαζε με στρατόπεδο.

3. Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις, ώστε να εμφανιστεί στα χρωματισμένα κουτάκια το όνομα του νομοθέτη της Σπάρτης.

1 Οι Δωριείς εγκαταστάθηκαν στη

.....

2 Επέλεξαν την πεδιάδα του ποταμού

3 Στη Σπάρτη γυμνάζονταν και τα

.....

4 Μεγάλη εξουσία είχαν οι πέντε

.....

5 Οι είλωτες ήταν

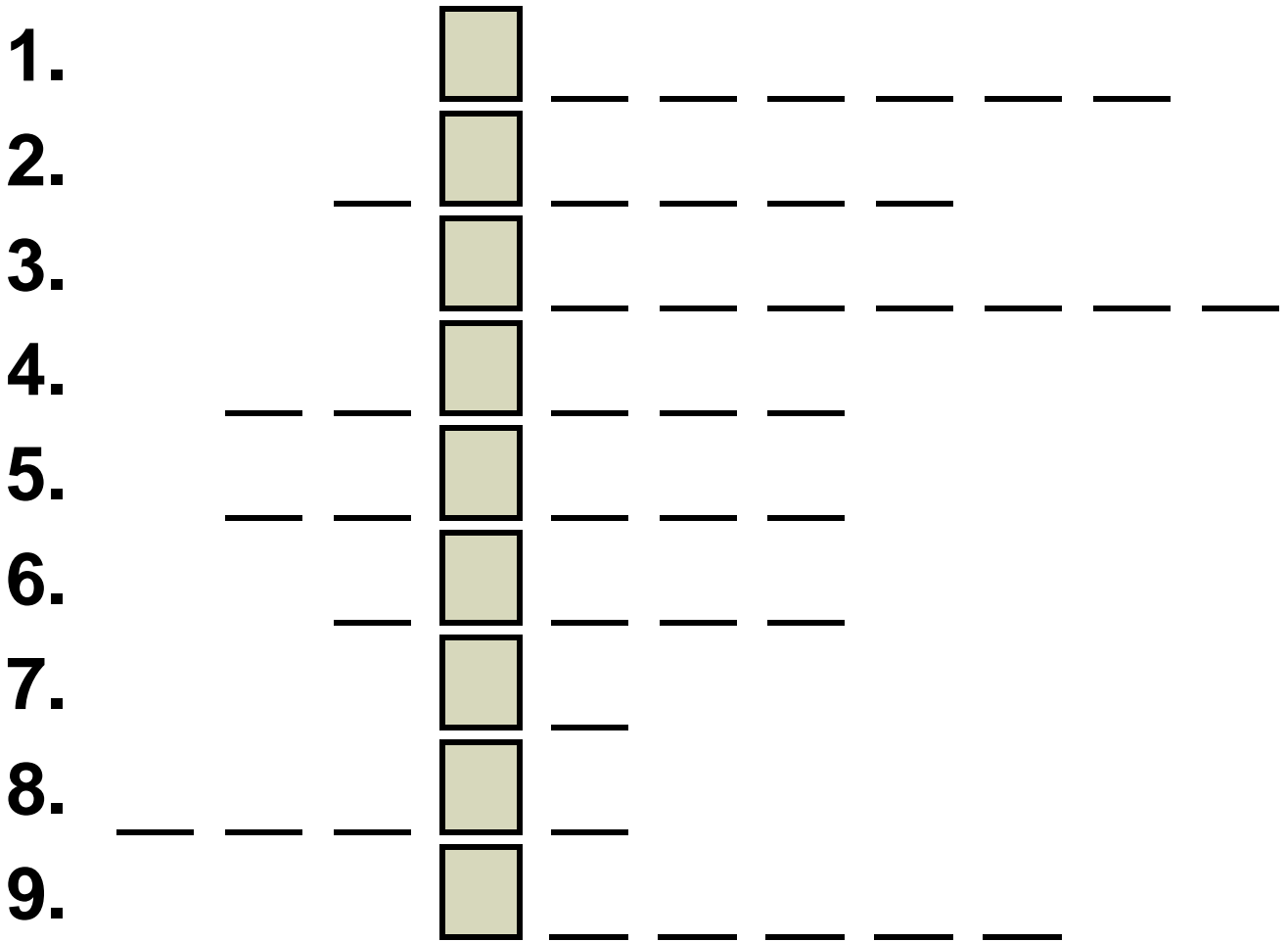
6 Τα παιδιά μάθαιναν ανάγνωση και

7 Οι περίοικοι καλλιεργούσαν τη

.....

8 Το φαγητό τους ήταν ο μέλας ...

9 Οι Σπαρτιάτες δημιούργησαν ισχυρό

4. Όταν λέμε σήμερα ότι μιλάει κάποιος λακωνικά τι εννοούμε;

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12:

Το παλιό πολίτευμα της Αθήνας

1. Να βάλεις ένα Σ για το σωστό και ένα Λ για το λάθος:

- Ο βασιλιάς Κόδρος ένωσε τους κατοίκους της Αττικής.
- Ο βασιλιάς Θησέας θυσιάστηκε για να σωθεί η Αθήνα.
- Μετά τον Κόδρο οι Αθηναίοι δεν έκαναν άλλο βασιλιά.
- Την εξουσία της Αθήνας ανέλαβε ένας τύραννος.
- Το πολίτευμα, μετά τον Κόδρο, ονομάστηκε αριστοκρατικό.
- Ο λαός ήταν ευχαριστημένος.
- Ο Δράκοντας έγραψε αυστηρούς νόμους.

**2. Φαντάσου ότι είσαι ο πιστός
υπηρέτης του Κόδρου. Να γράψεις
ένα διάλογο που μπορεί να είχες
κάνει με το βασιλιά το πρωί της
μέρας που αποφάσισε να πάει στο
στρατόπεδο των Δωριέων.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

3. Για την προστασία των φιλάθλων και των παικτών στη διάρκεια ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, η αστυνομία παίρνει «δρακόντεια μέτρα».

– Μπορείς να εξηγήσεις πότε χρησιμοποιούμε τη φράση «παίρνω δρακόντεια μέτρα» σήμερα;

.....
.....
.....
.....
.....

– Χρησιμοποίησε την παραπάνω φράση σε μια δική σου πρόταση.

.....
.....
.....
.....
.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13:

Οι νόμοι του Σόλωνα. Ο Πεισίστρατος γίνεται τύραννος

1. Να σημειώσεις με ✓ τις ενέργειες του Σόλωνα

- Κατάργησε τα χρέη των φτωχών.
- Ξαναμοίρασε τη γη.
- Ενίσχυσε τη δύναμη των ευγενών.
- Χώρισε τους πολίτες σε τέσσερις τάξεις.
- Έδωσε πολλά δικαιώματα και στους φτωχούς.

2. Να συμπληρώσεις το σταυρόλεξο:

Οριζόντια

1. Ο Σόλωνας χώρισε τους Αθηναίους πολίτες σε τέσσερις

2. Το όνομα του πρώτου τυράννου της Αθήνας.

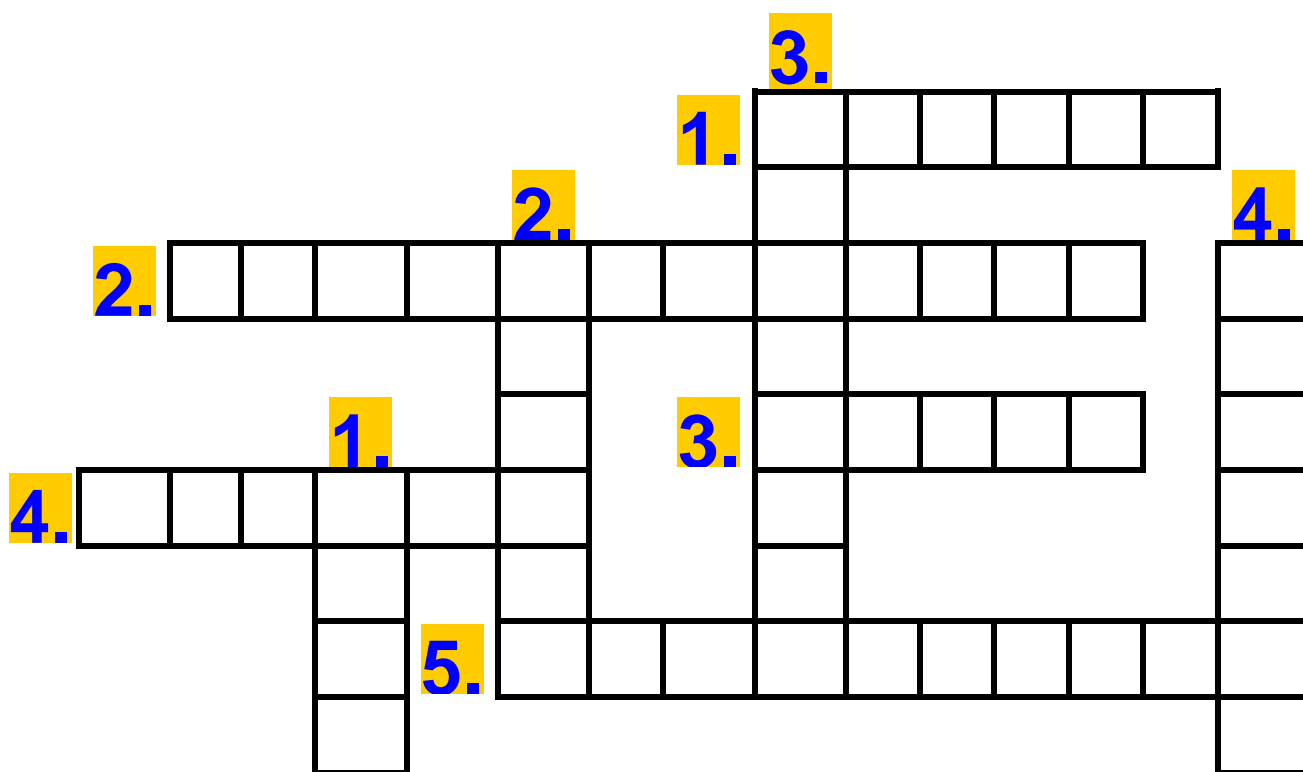
3. Οι του Σόωνα δεν έλυσαν τα προβλήματα.

4. Το μεγαλύτερο βάρος το είχαν στους ώμους τους οι

5. Ο πιο σπουδαίος νόμος του Σόωνα.

Κάθετα

1. Ο Σόλωνας κατάργησε τα των αγροτών.
2. Κυβέρνησε τυραννικά μετά το θάνατο του πατέρα του.
3. Λέγεται ακόμα και σήμερα κάποιος που συμπεριφέρεται σκληρά.
4. Οι ευγενείς τού ζήτησαν να λάβει κάποια μέτρα.

3. Ο Πεισίστρατος, παρόλο που ήταν τύραννος, ήταν αγαπητός στο λαό. Μπορείς να συμπεράνεις γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14:

Ο Κλεισθένης θεμελιώνει τη Δημοκρατία

1. Ο Κλεισθένης χώρισε την Αττική σε 100 δήμους. Και η χώρα μας σήμερα είναι χωρισμένη σε 52 νομούς και ο κάθε νομός σε δήμους.

– Πώς ονομάζεται ο δήμος που κατοικείς;

.....

– Μπορείς να αναφέρεις δύο δήμους όπου γειτονεύουν με το δικό σου;

.....

2. Να επιλέξεις τη σωστή απάντηση:

– Ο Κλεισθένης χώρισε την Αττική σε φυλές και δήμους για να

A. αποκτήσουν οι ευγενείς δύναμη.

B. μην υπάρχουν διαφορές ανάμεσα σε φτωχούς και πλούσιους.

Γ. διοικήσει καλύτερα.

– Η κάθε φυλή εξέλεγε ένα στρατηγό και 50 βουλευτές

A. για να μην έχει παράπονο κανένας πολίτης.

B. για να υπάρχουν πολλοί βουλευτές και στρατηγοί.

Γ. για να υπάρχουν εκπρόσωποι απ' όλες τις φυλές.

– Τη μεγαλύτερη δύναμη στην Αθήνα την εποχή του Κλεισθένη την είχε / είχαν:

A. Η Βουλή των πεντακοσίων

B. Η Εκκλησία του δήμου

Γ. Οι δέκα στρατηγοί

3. Στην αρχαία Αθήνα στην Εκκλησία του δήμου ψηφίζονταν οι νόμοι και παίρνονταν οι αποφάσεις για τα σοβαρά θέματα. Το ίδιο γίνεται και σήμερα στη Βουλή. Τι άλλο γνωρίζεις για τη Βουλή;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Να γράψεις τα δικά σου στοιχεία
έτσι όπως θα τα έγραφε: ένας
αρχαίος Αθηναίος π.χ. Γεώργιος
Δημητρίου Γιαννιώτης

.....

.....

ένας νεοέλληνας :

Επώνυμο :

Όνομα :

Όνομα πατέρα :

Όνομα μητέρας :

ΑΡΧΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Επαναληπτικό μάθημα

1. Να παρατηρήσεις το χάρτη με τις αποικίες των Ελλήνων. Αν ζούσες στην Ελλάδα την εποχή εκείνη και ήσουν οικιστής (ο αρχηγός των αποίκων) πού θα διάλεγες να δημιουργήσεις αποικία; Πώς θα ονόμαζες τη νέα πόλη;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Στον παρακάτω πίνακα οι λέξεις μπερδεύτηκαν. Να τις ξεχωρίσεις και να τις γράψεις δίπλα σωστά.

		Σπάρτη	Αθήνα
εκκλησία του δήμου	Πεισίστρατος		
δύο βασιλιάδες	Λυκούργος		
Κλεισθένης	10 φυλές		
Απέλλα	Ιππίας		
Σόλωνας	Ευρώτας		
είλωτες	5 έφοροι		
περίοικοι	Δράκοντας		

3. Οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες έγιναν για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1896.

Πόσα χρόνια μεσολαβούν ανάμεσα στην πρώτη και τη δεύτερη φορά που γίνονται στη χώρα απ' όπου ξεκίνησαν;

**ΑΘΗΝΑ
2004**

**ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΥΜΝΟΣ
ΥΠΟ ΣΠ. ΣΑΜΑΡΑ
ΠΟΙΗΜΑ Κ. ΠΑΛΑΜΑ**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη ή φράση από την παρένθεση.

Στα χρόνια (γεωμετρικά, μυκηναϊκά, αρχαϊκά) οι Έλληνες ίδρυσαν πολλές (πόλεις, αποικίες, κατοικίες).

Κάποιοι που είχαν πολλά κτήματα παραμέρισαν το βασιλιά και τότε το πολίτευμα έγινε (ολιγαρχικό, αριστοκρατικό, τυραννικό).

Οι άνθρωποι πήγαιναν στ..... για να βρουν απαντήσεις στα προβλήματά τους (ναούς, μαντεία, αμφικτιονίες).

Οι γλύπτες έφτιαχναν αγάλματα από μάρμαρο που ονομάζονταν (ξόανα, κούροι, ερυθρόμορφα).

Την εποχή αυτή αναπτύχθηκε η ποίηση (επική, διδακτική, δραματική).

Στη Σπάρτη τη μεγαλύτερη δύναμη είχαν (οι δύο βασιλιάδες, οι 5 έφοροι, οι περίοικοι). Οι Σπαρτιάτες ήταν ξακουστοί για την τους (πολυτέλεια, ανδρεία, καταγωγή).

Ο τελευταίος βασιλιάς της Αττικής ήταν ο (Θησέας, Κόδρος, Δράκοντας). Ο Σόλωνας χώρισε τους κατοίκους

της Αττικής σε τάξεις ανάλογα με
..... ΤΟΥΣ
(την καταγωγή, τα εισοδήματα, τον
τόπο κατοικίας).

5. Τι ήταν ο καθένας;

Λυκούργος :

ΗΣίοδος :

Κόδρος :

Σόλωνας :

Σαπφώ :

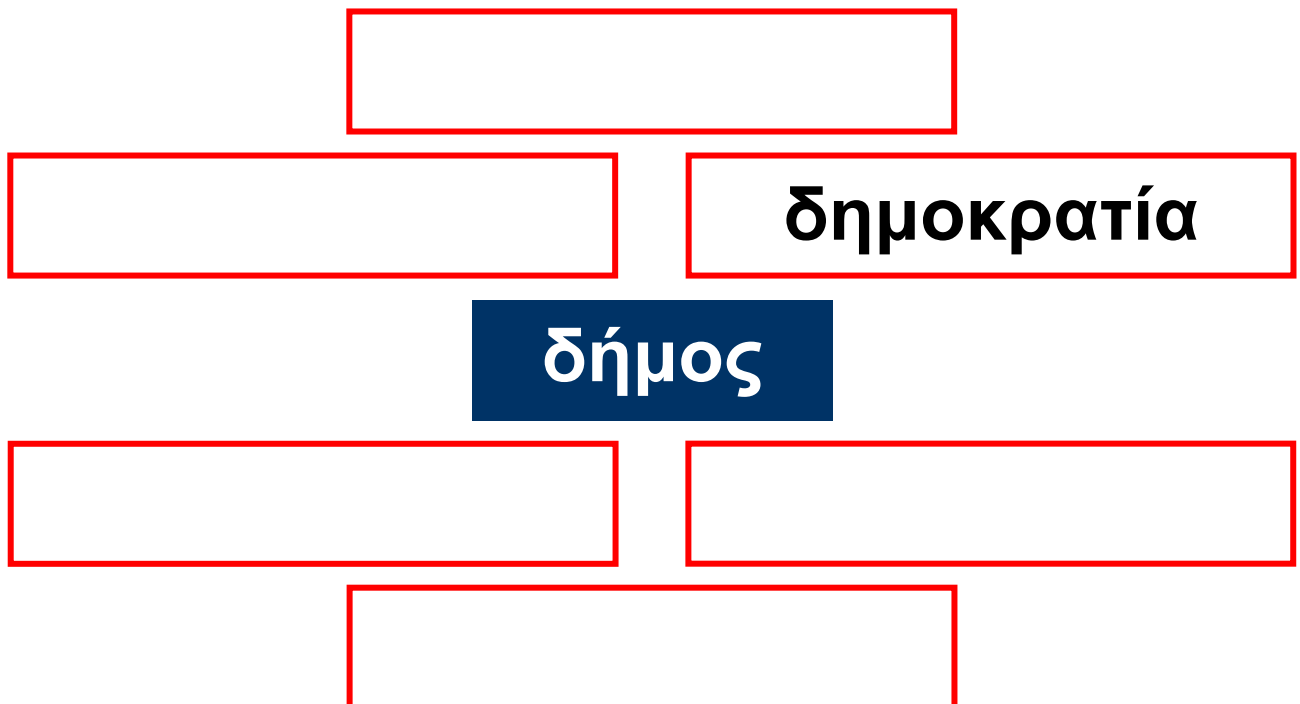
Κλεισθένης :

Πεισίστρατος :

Δράκοντας :

Ιππίας :

6. Να χρησιμοποιήσεις τη λέξη «δήμος» ως πρώτο συνθετικό και να προσπαθήσεις να φτιάξεις σύνθετες λέξεις όπως στο παράδειγμα:

3η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΚΛΑΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

1 ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15:

Το περσικό κράτος και οι Έλληνες της Μ. Ασίας

1. Να συμπληρώσεις την ακροστιχίδα του μεγάλου βασιλιά.

- 1 Η πόλη που καταστράφηκε τελείως από τους Πέρσες.
- 2 Βοήθησαν τους Έλληνες της Μ. Ασίας να επαναστατήσουν.
- 3 Η κατάσταση για τις πόλεις της Μ. Ασίας.....πολύ δύσκολη.
- 4 Μέχρι εκεί έφτανε το περσικό κράτος.
- 5 Το νησάκι όπου νικήθηκε ο ελληνικός στόλος.

6 Και αυτός αναγκάστηκε να υποχωρήσει (με άρθρο).

7 Το περσικό κράτος ήταν χωρισμένο σε

8 Μετά την αποτυχημένη επανάσταση, οι Έλληνες γνώρισαν ζυγό.

9 Και αυτοί βοήθησαν στην επανάσταση.

10 Διοικητές του περσικού κράτους.

11 Και οι Αθηναίοι ήταν

12 Προκάλεσε στην Ελλάδα η καταστροφή της Μιλήτου.

13 Η Μίλητος ήταν αποικία των

14 Ο μεγάλος βασιλιάς ήταν ο των Περσών.

15 Η πρωτεύουσα του κράτους των Λυδών.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

2. Να συμπληρώσεις τις προτάσεις χρησιμοποιώντας τις λέξεις που βρίσκονται μέσα στην παρένθεση:

(σατράπες, επανάσταση,
ανεξάρτητες, ελευθερία,
ληλάτησαν, σατραπείες, Μ. Ασίας)

α) Ο Δαρείος χώρισε το περσικό κράτος σε 20 περιφέρειες, τις ΠΟΥ ΤΙΣ διοικούσαν οι

β) Η ιωνική απέτυχε και οι Πέρσες τη Μίλητο.

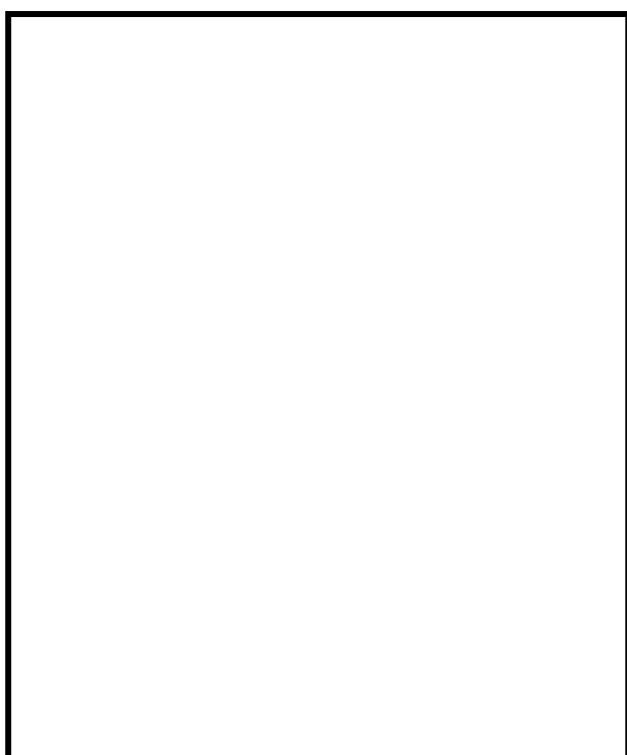
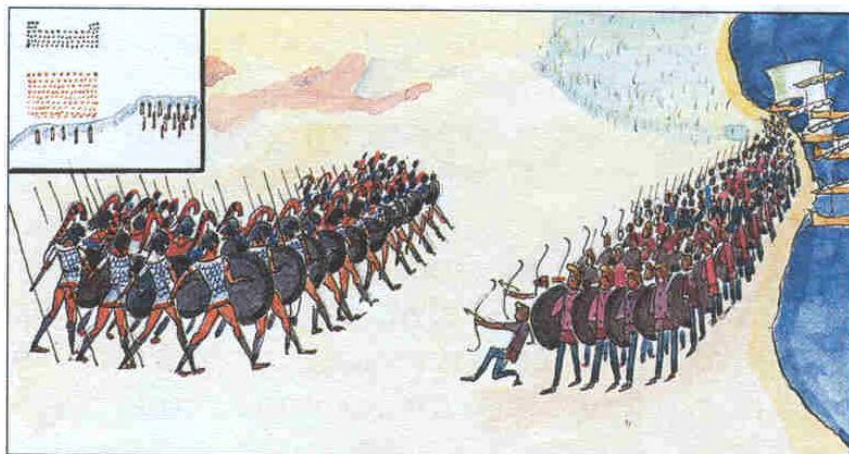
γ) Οι ελληνικές πόλεις της έχασαν την ΤΟΥΣ και έπαψαν να είναι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16: Ο Περσικός κίνδυνος

1. Να βάλεις τις παρακάτω προτάσεις στη σωστή σειρά:

- Οι Αθηναίοι και οι Πλαταιείς εφάρμοσαν το σχέδιο του Μιλτιάδη και νίκησαν.
- Ο Δαρείος έστειλε στην Ελλάδα το Δάτη και τον Αρταφέρνη.
- Αρχηγός της εκστρατείας των Περσών ορίστηκε ο Μαρδόνιος.
- Οι Αθηναίοι αποφάσισαν να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες στο Μαραθώνα.
- Ο στόλος των Περσών καταστρέφεται κοντά στα παράλια του Άθω.
- Ο βασιλιάς των Περσών αποφασίζει να επιτεθεί στις ελληνικές πόλεις – κράτη.
- Οι Πέρσες κατέστρεψαν την Ερέτρια.

2. Ο Μιλτιάδης εφάρμοσε ένα έξυπνο σχέδιο επίθεσης των Ελλήνων κατά των Περσών, γνωστό ως «λαβίδα», θα μπορούσες με τη βοήθεια του δασκάλου σου, στις παρακάτω εικόνες να τοποθετήσεις τους δύο στρατούς και να εξηγήσεις πώς εξελίχθηκε η μάχη;

3. Ο αγγελιαφόρος που έφερε το μήνυμα της νίκης στην Αθήνα από το Μαραθώνα έτρεξε 42 χιλιόμετρα και 195 μέτρα. Υπάρχει κάποιο αγώνισμα σήμερα που να έχει σχέση με αυτό το γεγονός;

.....

.....

.....

.....

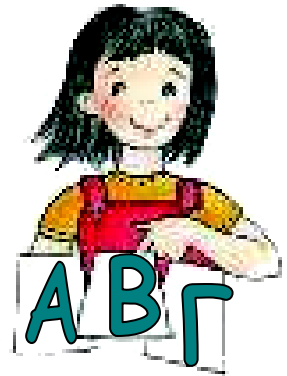
.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17:

Η μάχη των Θερμοπυλών

1. Να επιλέξεις τη σωστή απάντηση:

Η φράση «είδα έναν εφιάλτη» σημαίνει:

- A) είδα ένα υπέροχο όνειρο.
- B) είδα ένα περίεργο όνειρο.
- Γ) είδα ένα τρομακτικό όνειρο και φοβήθηκα.

Η φράση «φυλάω Θερμοπύλες» σημαίνει:

- A) μένω στην περιοχή των Θερμοπυλών.
- B) προστατεύω κάτι θυσιάζοντας ακόμα και τον εαυτό μου.
- Γ) είμαι φύλακας.

2. Να συμπληρώσεις το κείμενο με τις λέξεις που λείπουν:

Οι Πέρσες με αρχηγό το νέο βασιλιά τους τον

ξεκίνησαν καινούρια

..... με σκοπό να

κατακτήσουν την

Με τη τους στρατιά σκορπούσαν παντού το

..... Οι Έλληνες

έκαναν σύσκεψη στον

..... και

αποφάσισαν να τους

αντιμετωπίσουν ενωμένοι δίνοντας

την αρχηγία στους

Ο αρχηγός του ελληνικού στρατού,

ο, διάλεξε να

στρατοπεδεύσει στις

..... ενώ ο στόλος

αγκυροβόλησε στο

**Οι Έλληνες ήθελαν να
αντιμετωπίσουν τους Πέρσες εκεί
γιατί το μέρος ήταν
Το σχέδιο είχε επιτυχία και στην
αρχή οι δεν ήξεραν
τι να κάνουν. Από τη δύσκολη θέση
τούς έβγαλε ένας ντόπιος ο
..... που τους έδειξε ένα
μυστικό μονοπάτι για να
μπορέσουν να περικυκλώσουν
τους Ο Λεωνίδας
μαζί με
και
έμειναν εκεί και πολέμησαν μέχρι
που σκοτώθηκαν όλοι. Ο θάνατος
τους έγινε παράδειγμα
..... για όλους
τους λαούς που αγωνίζονται για
την**

3. Σταυρόλεξο

Οριζόντια

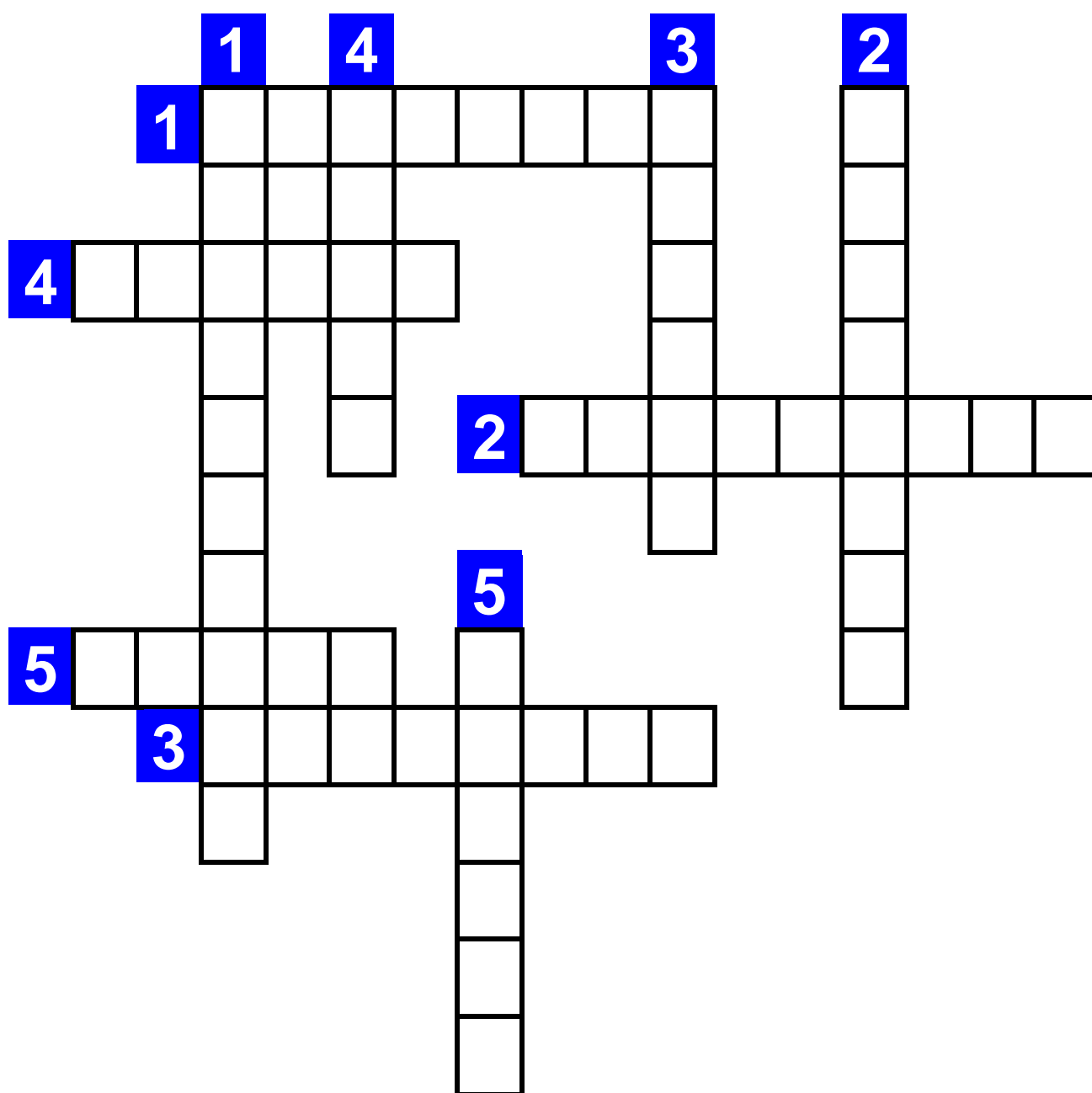
1. Πολέμησαν μαζί με τους 300 Σπαρτιάτες.
2. Ο ελληνικός στόλος ήταν στο
3. Πρόδωσε τους Έλληνες.
4. Είχαν μεγάλο στρατό.
5. Ο Λεωνίδας απάντησε στους Πέρσες « λαβε ».

Κάθετα

1. Οι Έλληνες πολέμησαν τους Πέρσες στις
2. Ο Σπαρτιάτης βασιλιάς αρχηγός του ελληνικού στρατού.
3. Ο Λεωνίδας έμεινε με 300 πολεμιστές από τη

4. Η περιοχή που έγινε η μάχη είναι γνωστή ως των Θερμοπυλών.

5. Οι Πέρσες απείλησαν την

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18:

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας

1. Η ακροστιχίδα του Αθηναίου στρατηγού.

1 Οι Έλληνες ηττήθηκαν
στις

2 Ο δεύτερος Έλληνας στρατηγός.

3 Οι Έλληνες έδωσαν τη
σε χώρο που ήξεραν καλά.

4 Εκεί ύψωσαν τείχος οι
Πελοποννήσιοι.

5 Ο Ευρυβιάδης ήταν

6 Ο ελληνικός στόλος είχε

7 Ο Πέρσης βασιλιάς (με άρθρο).

8 Λέγονται αλλιώς τα πλοία.

9 Θα ήταν να αντιμετωπί-
σουν οι Έλληνες τους Πέρσες
στην ανοιχτή θάλασσα.

10 Η σύγκριση των δύο στόλων
ονομάζεται (με άρθρο)

11 Οι Έλληνες πολέμησαν στο
στενό της

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

2. Στην αρχαία Ελλάδα χρησιμοποιούσαν τη λέξη «η ναυς» για τα πολεμικά πλοία. Σήμερα χρησιμοποιούμε πολλές λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια (απλές και σύνθετες), όπως ναυμαχία. Μπορείς να σκεφτείς και να σημειώσεις και άλλες λέξεις;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. α) Να σημειώσεις στο χάρτη της Ελλάδας, που είναι στην επόμενη σελίδα, το χωριό ή την πόλη όπου κατοικείς.

β) Να βρεις και να σημειώσεις τη Σαλαμίνα.

γ) Πού βρίσκεται η Σαλαμίνα σε σχέση με το χωριό ή την πόλη σου; (βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19:

Η μάχη των Πλαταιών και η ναυμαχία της Μυκάλης

1. Να συμπληρώσεις το κείμενο επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη μέσα από την παρένθεση:

(πατρίδα, Ελλήνων, Πέρσες, ήττα,
Μαρδόνιο, υποχωρήσουν,
Παυσανία, Πλαταιές, Σπαρτιάτης)

Ο Ξέρξης μετά την
στη Σαλαμίνα, έφυγε βιαστικά για
την του. Άφησε
όμως πίσω το γαμπρό του
..... με στρατό.
Ο πελοποννησιακός στρατός με
αρχηγό το έφτασε
στην Αττική. Ο Μαρδόνιος κινήθηκε
προς τις
όπου και στρατοπέδευσε.

Οι επιτέθηκαν
πρώτοι. Συνάντησαν την αντίσταση
των ενωμένων και
αναγκάστηκαν να
Ένας σκότωσε
το Μαρδόνιο.

2. Αν βάλεις σε σωστή σειρά τα
γράμματα που μπερδεύτηκαν, τότε
θα δεις να σχηματίζονται μερικά
από τα κύρια ονόματα του
κεφαλαίου.

ΔΟΜΑΡΟΣΝΙ

ΣΞΗΡΞΕ

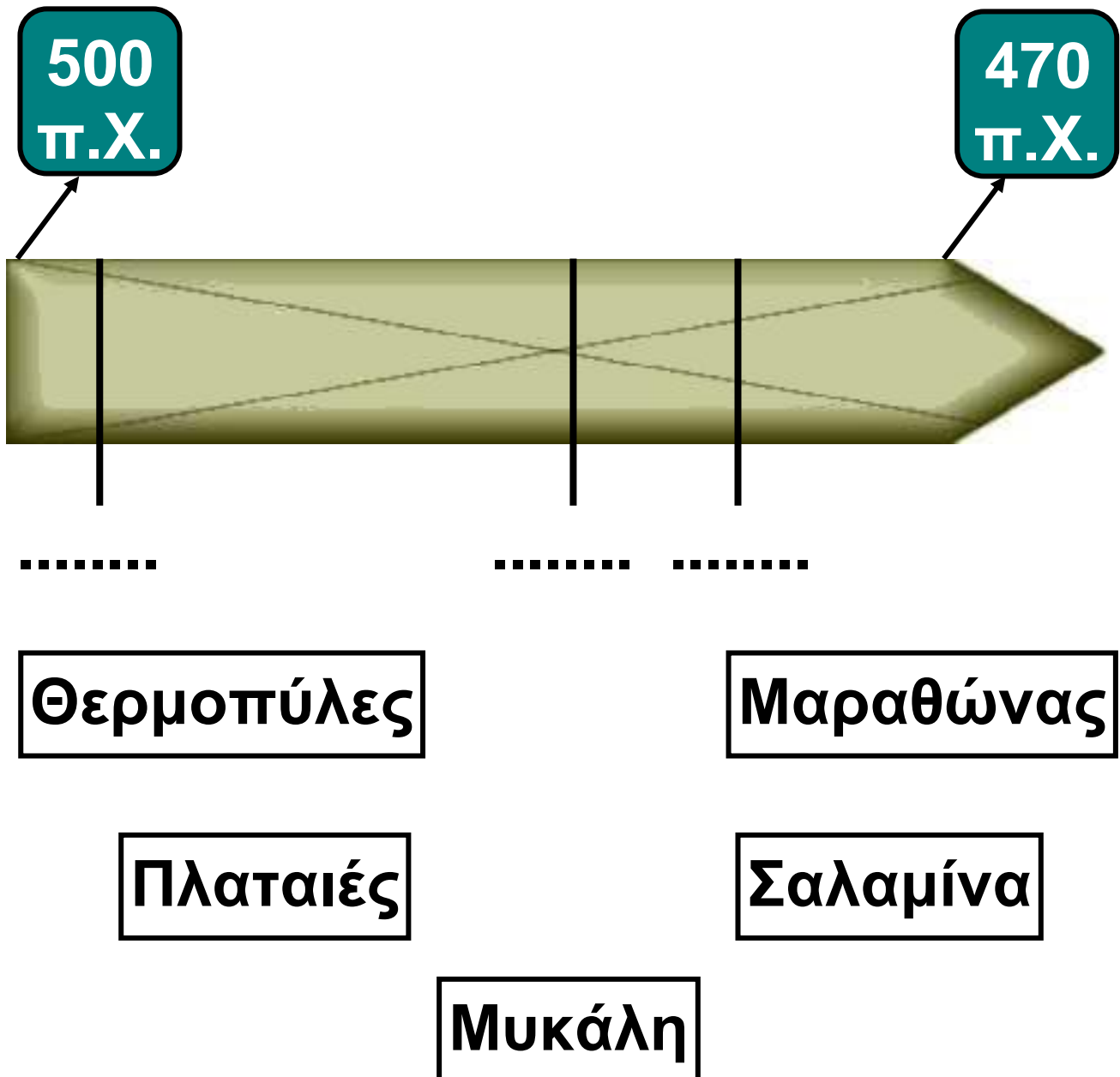
ΤΚΗΤΙΑ

ΑΙΝΣΥΠΑΣΑ

ΕΣΙΤΑΛΑΠ

ΑΚΗΛΥΜ

3. Να συμπληρώσεις στην ιστορική γραμμή τη χρονολογία της κάθε μάχης – ναυμαχίας και να τη συνδέσεις με τον αντίστοιχο τόπο που έγινε.

2 Ο «ΧΡΥΣΟΣ ΑΙΩΝΑΣ» (5ος ΑΙΩΝΑΣ π.Χ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20: Η Αθήνα γίνεται η πιο ισχυρή πόλη

1. Να αντιστοιχίσεις:

Οι Έλληνες πολέμησαν αρχικά τους Πέρσες για να υπερασπίσουν την πατρίδα τους.

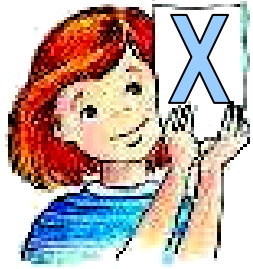
● επιθετικός πόλεμος

Οι Έλληνες πολέμησαν εναντίον των Περσών για να τους απομακρύνουν από τον ελλαδικό χώρο.

● αμυντικός πόλεμος

2. Πολλές πόλεις της Ελλάδας ίδρυσαν την Αθηναϊκή συμμαχία. Τι ήθελαν να καταφέρουν με αυτό τον τρόπο; Ποιοι είναι οι λόγοι που τα κράτη σήμερα συνεργάζονται στενά μεταξύ τους;

3. Να συμπληρώσεις τον πίνακα, βάζοντας ένα X όπου ταιριάζει. Στη συνέχεια να γράψεις μια πρόταση που να εξηγεί τι είναι η κάθε έννοια.

	Συμμετέχουν πολλές πόλεις-κράτη.	Έχουν όλα τα μέλη ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.	Αποφασίζει ένα κράτος, επειδή είναι πιο ισχυρό.	Συμμετέχουν όλοι στις αποφάσεις που παίρνονται με ψηφοφορία.
Συμμαχία				
Ηγεμονία				

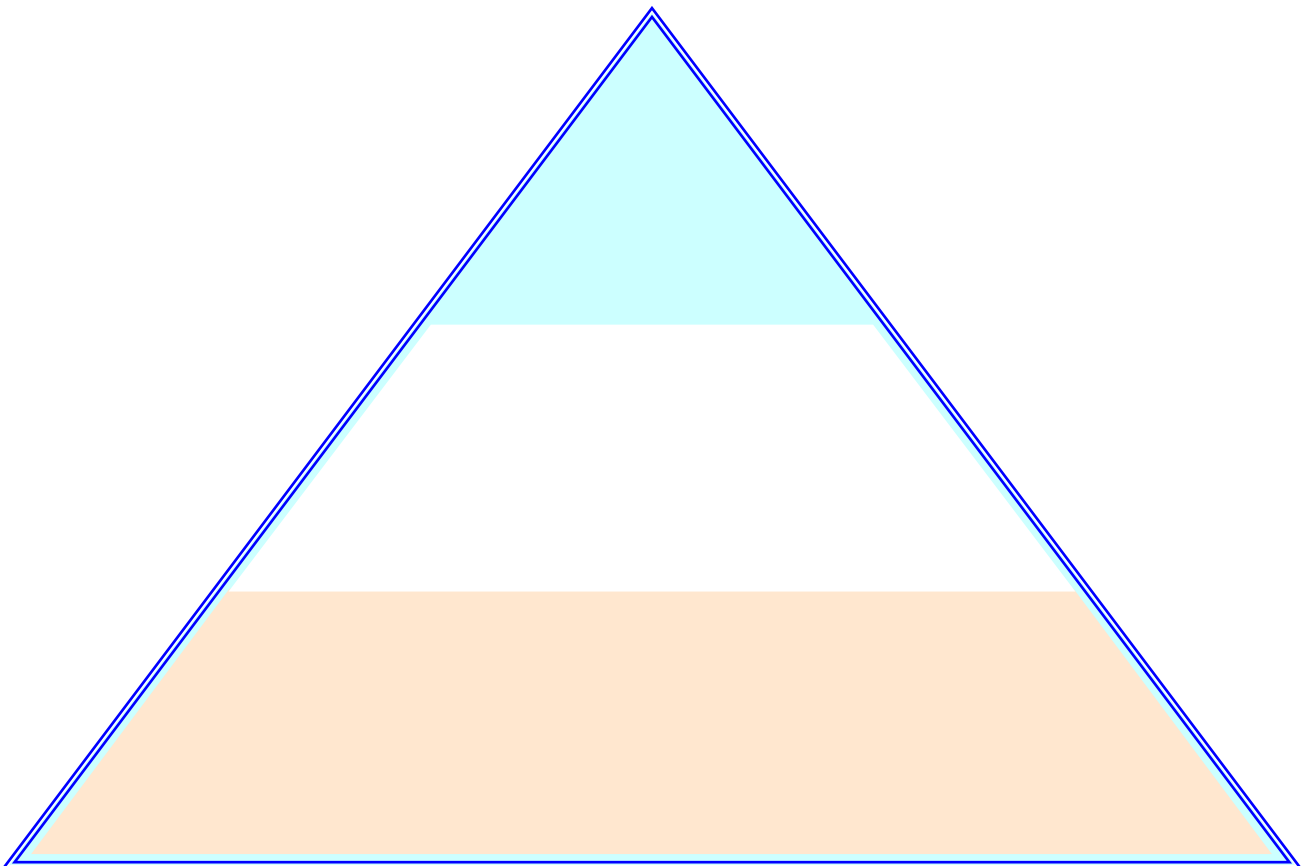
Στη συμμαχία.....

Στην ηγεμονία.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21:

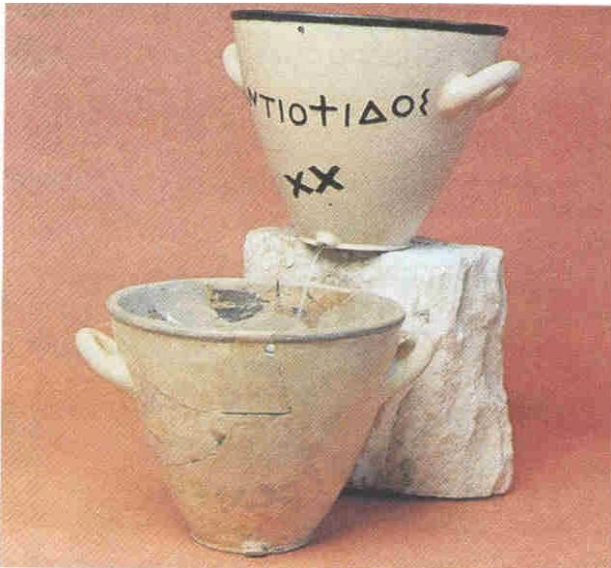
Το πολίτευμα και η κοινωνία της Αθήνας στα χρόνια του Περικλή

1. Να τοποθετήσεις τις κατηγορίες των κατοίκων της Αττικής στην πυραμίδα, βάζοντας στην κορυφή αυτούς που είχαν τα περισσότερα δικαιώματα.

2. Η εικόνα δείχνει μια κλεψύδρα που λειτουργεί με νερό. Τη χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Αθηναίοι για να μετράνε το χρόνο αυτών που μιλούσαν.

Έχεις δει κλεψύδρα; Με ποια άλλα υλικά μπορεί να λειτουργεί;

Σήμερα πώς μετρούν το χρόνο αυτών που μιλούν (π.χ. στη Βουλή);

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Οι ξένοι στην αρχαία Αθήνα ονομάζονταν μέτοικοι. Σήμερα στην Ελλάδα ζουν πολλοί ξένοι (μετανάστες). Να διαβάσεις το παράθεμα 2 από το βιβλίο σου. Σε τι νομίζεις ότι διαφέρουν οι σημερινοί μετανάστες από τους μέτοικους;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

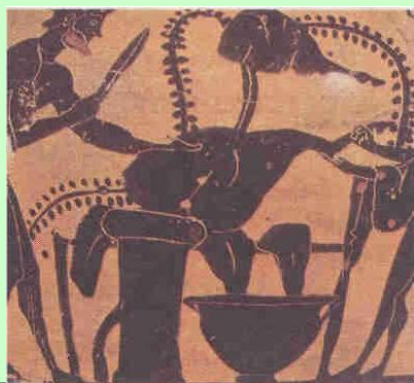
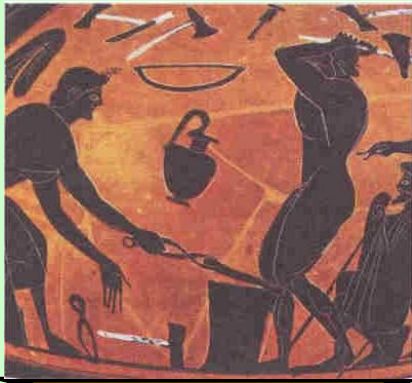
.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22: Η καθημερινή ζωή και η εκπαίδευση των Αθηναίων

1. Να παρατηρήσεις τις παραστάσεις των αγγείων και να γράψεις ποια είναι τα επαγγέλματα των ανθρώπων που φαίνονται σ' αυτές.

2. Κάνε τη σωστή αντιστοίχιση

Σπάρτη

- Πήγαιναν στα γυμναστήρια για να φτιάξουν γερό και δυνατό κορμί.

- Ντύνονταν απλά και ζούσαν λιτά, χωρίς πολυτέλειες και απολαύσεις.

- Ασχολούνταν μόνο με τις δουλειές του σπιτιού.

- Οι άντρες τους έδειχναν πολύ μεγάλο σεβασμό.

Αθήνα

- Ήταν πιο ελεύθερες από τις γυναίκες που ζούσαν σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

- Βάφονταν, στολίζονταν και έκαναν ωραία χτενίσματα.

- Δεν έβγαιναν συχνά έξω από το σπίτι.

Η σημερινή γυναίκα με ποια από τις δύο μοιάζει;

3. Στην αγορά της Αρχαίας Αθήνας υπήρχαν τα καταστήματα και τα δημόσια κτίρια. Εκεί σύχναζαν οι Αθηναίοι πολίτες τόσο για να ψωνίσουν όσο και για να συζητήσουν. Στην αγορά πηγαίνουμε κι εμείς σήμερα. Ποιο μέρος του τόπου που ζούμε ονομάζεται έτσι; Για ποιους λόγους το επισκεπτόμαστε;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23:

Ο «χρυσός αιώνας» της τέχνης

1. Στην πρώτη εικόνα βλέπουμε το μεγάλο κούρο της Αναβύσσου, άγαλμα της αρχαϊκής εποχής, και στη δεύτερη το Δορυφόρο του Πολύκλειτου, άγαλμα της κλασικής εποχής. Να τα παρατηρήσεις με προσοχή και να σημειώσεις ομοιότητες και διαφορές.

Ομοιότητες:

.....

.....

Διαφορές:

.....

.....

2. Για την κατασκευή των λαμπρών μνημείων στην ακρόπολη της Αθήνας χρησιμοποιήθηκαν πολλά υλικά και εργάστηκαν διάφοροι τεχνίτες.

Να διαβάσεις προσεκτικά το κείμενο στην επόμενη σελίδα και προσπάθησε να βρεις τα επαγγέλματα που υπήρχαν στην Αρχαία Αθήνα. Στη συνέχεια να γράψεις ποια από αυτά υπάρχουν και σήμερα.

Όταν τα υλικά που χρησιμοποιούσαν ήταν πέτρα, χαλκός, ελεφαντόδοντο, έβενος ή κυπαρισσόξυλο, οι τεχνίτες που τα κατεργάζονταν ήταν οικοδόμοι, πλάστες, χαλκουργοί, πετράδες, βαφείς, χρυσοχόοι, τεχνίτες ελεφαντόδοντων, ζωγράφοι, τεχνουργοί ή τορναδόροι. Αυτοί πάλι που έφερναν και προμήθευαν τα υλικά ήταν έμποροι, ναύτες και караβοκύρηδες για τα υλικά που έρχονταν από τη θάλασσα, ενώ για τα υλικά που έρχονταν από τη στεριά ήταν αμαξοποιοί, ζευγολάτες, αμαξάδες, σχοινοποιοί, λινουργοί, βυρσοδέψες, οδοποιοί και μεταλλουργοί. Κάθε τέχνη, σαν στρατηγός συγκέντρωνε γύρω της τον εργατόκοσμο και μοίραζε σε κάθε άνθρωπο κάθε ηλικίας

χρήματα, που ήταν απαραίτητα για τη ζωή του.

*Πλούταρχος, Περικλής, κεφ. 12
(διασκευή)*

Επαγγέλματα στην Αρχαία Αθήνα	Σημερινά επαγγέλματα

Αν ζούσες στην Αθήνα την εποχή που χτίζονταν τα μεγάλα έργα, σε ποιο απ' όλα θα ήθελες να συμμετέχεις (π.χ. να εργαστείς ως γλύπτης); Φαντάσου τι θα έκανες και προσπάθησε να το περιγράψεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24: Η Αθήνα γίνεται «σχολείο της Ελλάδας»

1. Οι αρχαίοι φιλόσοφοι (φίλοι της σοφίας) ήταν άνθρωποι που έψαχναν να βρουν απαντήσεις στα μεγάλα προβλήματα που απασχολούσαν τους ανθρώπους. Να γράψεις άλλες σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό τη λέξη φίλος

.....

.....

.....

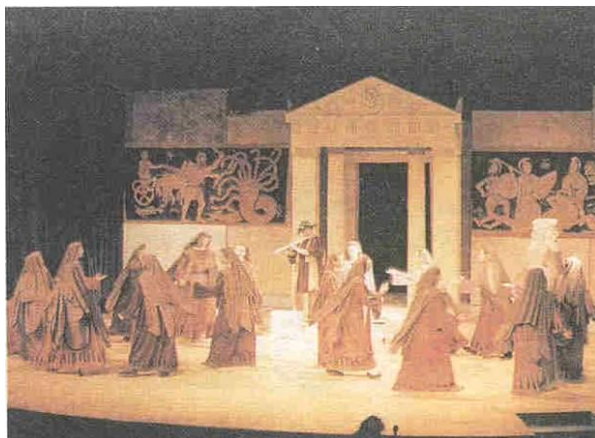
.....

2. Να τοποθετήσεις στον πίνακα της επόμενης σελίδας τα ονόματα, ανάλογα με το είδος με το οποίο ασχολήθηκε ο καθένας.

Ηρόδοτος, Αισχύλος, Σωκράτης,
Αριστοφάνης, Σοφοκλής,
Θουκυδίδης, Ευριπίδης.

Φιλοσοφία	Ιστορία	Θέατρο

3. Η πόλη της Αθήνας, στα χρόνια του Περικλή, πλήρωνε τα εισιτήρια των φτωχών πολιτών. Έτσι όλοι οι Αθηναίοι μπορούσαν να παρακολουθούν τις θεατρικές παραστάσεις. Γιατί το έκανε αυτό; Συμβαίνει κάτι παρόμοιο σήμερα;

4. Με τις παρακάτω λέξεις να συνθέσεις ένα δικό σου μικρό κείμενο που να έχει σχέση με το θέατρο: λόφος, πέτρινα καθίσματα, θεατρικές παραστάσεις, τραγωδία, κωμωδία.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ:

1. Η κάθοδος των Δωριέων7
2. Οι Έλληνες δημιουργούν αποικίες.....11
3. Η ποίηση και η θρησκεία των Ελλήνων15
4. Η τέχνη και η γραφή.....18

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ:

- Επαναληπτικό μάθημα20

ΑΡΧΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΑ:

5. Νέες αποικίες των Ελλήνων....23
6. Τα πολιτεύματα στην αρχαϊκή Ελλάδα26

7. Οι δεσμοί που ένωναν τους Έλληνες.....	31
8. Η τέχνη της αρχαϊκής εποχής	34
9. Τα γράμματα	37
10. Σπάρτη: Η κοινωνία και το πολίτευμα	41
11. Σπάρτη: Η ζωή στην πόλη	44
12. Το παλιό πολίτευμα της Αθήνας	49
13. Οι νόμοι του Σόλωνα. Ο Πεισίστρατος γίνεται τύραννος	52
14. Ο Κλεισθένης θεμελιώνει τη δημοκρατία.....	56
ΑΡΧΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΑ: Επαναληπτικό μάθημα	60

ΚΛΑΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

1. ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ:

15. Το περσικό κράτος και
οι Έλληνες της Μ. Ασίας.....67
16. Ο περσικός κίνδυνος.....72
17. Η μάχη των Θερμοπυλών75
18. Η ναυμαχία της Σαλαμίνας80
19. Η μάχη των Πλαταιών και
η ναυμαχία της Μυκάλης85

2. Ο «ΧΡΥΣΟΣ ΑΙΩΝΑΣ» (5ος ΑΙΩΝΑΣ π.Χ.):

20. Η Αθήνα γίνεται
η πιο ισχυρή πόλη88
21. Το πολίτευμα και η κοινωνία
της Αθήνας στα χρόνια
του Περικλή.....91

- 22. Η καθημερινή ζωή
και η εκπαίδευση
των Αθηναίων94**
- 23. Ο «χρυσός αιώνας»
της τέχνης97**
- 24. Η Αθήνα γίνεται «σχολείο
της Ελλάδας»101**

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.